

Warszawa, 2026 r.

Szanowny Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks wykroczeń.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Przemysława Wiplera.

U S T A W A

z dnia ... 2026 r.

o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks wykroczeń

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 93c w pkt. 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) w razie skazania za przestępstwo określone w art. 209a.”;
- 2) po art. 209 dodaje się art. 209a w brzmieniu:

„Art. 209a. § 1. Kto uporczywie uchyla się od wykonania orzeczonego przez sąd albo ustalonego w ugodzie sądowej lub w ugodzie zawartej przed mediatorem obowiązku utrzymywania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim lub związanego z nimi obowiązku wydania małoletniego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 2. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 następuje na wniosek pokrzywdzonego.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 734, 1676, 1814, 1818) po art. 106 dodaje się art. 106a w brzmieniu:

„Art. 106a. § 1. Kto nie stosuje się do orzeczonego przez sąd albo ustalonego w ugodzie sądowej lub w ugodzie zawartej przed mediatorem sposobu utrzymywania kontaktów z małoletnim lub sposobu sprawowania opieki nad małoletnim i związanego z nim obowiązku wydania małoletniego, każdorazowo podlega karze grzywny albo karze nagany.

§ 2. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy: przeciwdziałanie utrudnianiu kontaktów z małoletnim oraz utrudnianiu sprawowania opieki nad małoletnim

Problem utrudniania kontaktów z małoletnim i utrudniania sprawowania opieki nad małoletnim pomimo orzeczonego przez sąd sposobu utrzymywania kontaktów lub sposobu sprawowania opieki już od wielu lat podnoszony jest w debacie społecznej i był przedmiotem prac legislacyjnych w poprzednich kadencjach Sejmu i Senatu¹.

Obecnie w polskim systemie prawnym brak skutecznych rozwiązań, które eliminowałyby albo przynajmniej ograniczały tego typu praktyki. Utrudnianie kontaktów pomiędzy dzieckiem a bliską mu osobą, zwłaszcza pełniącą tak szczególną rolę jak matka czy ojciec, jest działaniem destrukcyjnym zarówno dla rozwoju dziecka, jak i dla stanu psychofizycznego dorosłego. U małoletniego rodzi konflikt lojalnościowy, obciąża go emocjonalnie i często powoduje długotrwałe problemy emocjonalne i psychologiczne, m.in. niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia tożsamości, trudności w nawiązywaniu relacji interpersonalnych oraz skłonność do uzależnień².

Z oczywistych przyczyn penalizacja utrudniania kontaktów i utrudniania sprawowania opieki będzie możliwa tylko wówczas, gdy sprawcy będzie można przypisać zamię umyślności.

Utrudnianie kontaktów rodzica z małoletnim dzieckiem stanowi formę przemocy psychicznej. W Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 istnieją dwie jednostki chorobowe wynikające z alienacji rodzicielskiej:

- 1) QE52.0 – problem relacji opiekun-dziecko,
- 2) QE52.1 – utrata poczucia miłości rodzicielskiej w dzieciństwie³.

Utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim stanowi najbardziej skrajny przykład alienacji rodzicielskiej. Warto podkreślić, że WHO poważnie rozważała umieszczenie „alienacji rodzicielskiej” *per se* jako zaburzenia psychicznego w klasyfikacji ICD-11. Ostatecznie nie doszło do tego z przyczyn formalnych – uznano, że „alienacja rodzicielska” jest terminem prawnym,

¹ Kolejne projekty w tym przedmiocie zgłoszone w IX i X kadencji Senatu RP uległy dyskontynuacji prac. Por. Druk Senacki nr 776, Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Kodeks karny. <https://www.senat.gov.pl/download/gfx/senat/pl/senatdruki/9344/druk/776.pdf>, (dostęp: 12.10.2025); Druk Senacki nr 63, <https://www.senat.gov.pl/prace/proces-legislacyjny-w-senacie/inicjatywy-ustawodawcze/inicjatywa,102.html> (dostęp: 12.10.2025).

² D. Darnall, *Divorce Casualties: Protecting young Children from Parental Alienation*, Taylor Trede Publishing, 1998; D. Darnall, *Parental alienation: not in the best interest of the children*, North Dakota Law Review, 1999, vol. 75, p. 323-364.

³ International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-11), <https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#547677013>, (dostęp: 12.10.2025).

a nie medycznym. WHO nie zanegowało jednak samego zjawiska i podkreśliło, że „alienacja” znajduje odzwierciedlenie w wielu jednostkach z klasyfikacji WHO⁴ (np. QW52.0 i QW52.1).

Utrudnianie kontaktu z dzieckiem lub sprawowania nad nim pieczy jest penalizowane w szeregu państw europejskich, do których zaliczają się:

- 1) **Bulgaria:** Bułgarski Kodeks rodzinny⁵ wprost operuje pojęciem „alienacji rodzicielskiej”. Art. 59 § 6 ust. 2 bułgarskiego kodeksu rodzinnego wskazuje, że „jeśli istnieją dowody na to, że doszło do **alienacji rodzicielskiej**, sąd przesłuchuje biegłego – psychologa”. Z kolei art. 182 bułgarskiego Kodeksu karnego stanowi, że rodzic lub inny krewny, który nie wykonuje lub w jakikolwiek sposób utrudnia wykonanie orzeczenia sądu o wykonywaniu praw rodzicielskich lub osobistych kontaktów dziecka z rodzicem, podlega karze pozbawienia wolności w zawieszeniu i grzywnie od 2 000 do 5 000 lewów (ok. 4 400 – 11 000 zł), a w szczególnie ciężkich przypadkach – karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy i karze grzywny od 5 000 do 10 000 lewów (ok. 11 000 – 22 000 zł). Sprawca nie podlega karze, jeżeli po upomnieniu przez właściwy organ wykona orzeczenie lub usunie przeszkody utrudniające jego wykonanie⁶.
- 2) **Francja:** Art. 227-5 Kodeksu karnego⁷ przewiduje karę pozbawienia wolności do roku i karę grzywny do 15 000 euro (ok. 64 500 zł) za bezzasadne uniemożliwienie drugiemu rodzicowi korzystania z przysługującego mu prawa do kontaktów z dzieckiem i odwiedzin. Przepis ten stosuje się także w sytuacjach naruszeń postanowienia sądu w zakresie czasu wizyt, np. niedowiezienia dziecka w ustalonym terminie. Art. 227-9 kodeksu karnego reguluje kwalifikowaną formą tego przestępstwa. Jest ono zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 i karą grzywny do 45 000 euro (ok. 193 500 zł), polega zaś na przetrzymywaniu dziecka bez wiedzy drugiego rodzica, któremu przysługuje prawo do kontaktów lub opieki, przez ponad 5 dni lub przewiezieniu dziecka poza granice Francji. Art. 227-6 kodeksu karnego penalizuje zmianę miejsca zamieszkania rodzica i dziecka bez poinformowania o tym fakcie drugiego rodzica, któremu przysługuje prawo do kontaktów na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego lub zatwierdzonego porozumienia. Karą za taki czyn jest pozbawienie wolności do 6 miesięcy i kara grzywny do 7 500 euro (ok. 32 000 zł).
- 3) **Niemcy:** Niemieckie ustawodawstwo nie operuje wprost pojęciem „alienacji rodzicielskiej”. Niemiecki Kodeks karny penalizuje jednak uprowadzenie dziecka, przy czym z treści przepisów wynika, że obejmuje on także alienację rodzicielską w formie uniemożliwienia

⁴ WHO, ICD-11, Parental alienation, <https://www.who.int/standards/classifications/frequently-asked-questions/parental-alienation>, (dostęp: 12.10.2025).

⁵ ЦЕМЕЕН КОДЕКС В сила от 01.10.2009 г. <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2135637484>, (dostęp: 12.10.2025).

⁶ НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС В сила от 01.05.1968 г., <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/1589654529>, (dostęp: 12.10.2025).

⁷ Code penal,

https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070719/LEGISCTA000006149832/#LEGISCTA000006149832, (dostęp: 12.10.2025).

kontakty dziecka i rodzica. W myśl § 235 niemieckiego Kodeksu karnego (StGB)⁸ każdy, kto siłą, groźbą lub podstępem pozbawia dziecko dostępu do drugiego rodzica lub innej osoby mającej prawo do opieki nad dzieckiem, a także odbiera dziecko rodzicom lub osobom mającym prawo do opieki nad nim, może być ukarany karą do 5 lat pozbawienia wolności, a w kwalifikowanych przypadkach – np. gdy doszło do narażenia życia lub narażenia na znaczny uszczerbek w rozwoju dziecka – nawet do 10 lat pozbawienia wolności.

- 4) **Czechy:** Czeskie ustawodawstwo nie operuje wprost pojęciem „alienacji rodzicielskiej”. Brak również sankcji karnych za alienację rodzicielską. Prawo cywilne przewiduje jednak, że obok grzywny za niewywiązywanie się z orzeczonych obowiązków, w tym związanych z wydawaniem dziecka na kontakty, sąd może skierować rodzica na spotkanie z mediatorem lub specjalistą psychologii dziecięcej (§ 503 ustawy nr 292/2013)⁹.

2. Stan prawny w dziedzinie, która ma być unormowana, oraz przewidywane skutki prawne – różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

2.1. Aktualny stan prawny: sankcja pieniężna za nierealizowanie kontaktów

W aktualnym stanie prawnym nierealizowanie kontaktów (np. niewydawanie dziecka na kontakty, ale także niepojawianie się rodzica w terminie wyznaczonym na kontakt z dzieckiem) wynikających z orzeczenia sądu jest w myśl art. 598¹⁵ k.p.c.¹⁰ zagrożone sankcją pieniężną, przy czym jest to sankcja nakładana każdorazowo za każde pojedyncze lub kilkukrotne niezrealizowanie kontaktu i każdorazowo wymaga złożenia stosownego wniosku do sądu rodzinnego.

Należy zauważyć, że nader często egzekucja komornicza zasądzonych kwot jest bezskuteczna z uwagi na brak składników majątkowych zobowiązanego, a kumulacja dużych kwot na koncie zobowiązanego rodzica nie wpływa w żaden sposób na jego postępowanie.

Prowadzi to także do konkluzji, że wprowadzając do kodeksu karnego przepis, który spełnia zarówno funkcję kary za utrudnianie kontaktów z dzieckiem, jak i odstraszania przed takim działaniem, odrzucić należy koncepcję zagrożenia jedynie karą pieniężną (grzywną). Z tego samego powodu wprowadzając do kodeksu wykroczeń przepis umożliwiający ściganie na wniosek pokrzywdzonego choćby jednorazowej sytuacji utrudniania kontaktów proponuje się zagrożenie karą nie tylko grzywny, ale także nagany.

2.2. Projektowany stan prawny

⁸ Deutsche Strafgesetzbuch, <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/>, (dostęp: 30.11.2024).

⁹ Zákon č. 292/2013 Sb. *Zákon o zvláštních řízeních soudních*, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>, (dostęp: 08.12.2024).

¹⁰ Ustawa z dnia 17 listopada 1964. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, 1841, z 2025 r. poz. 620, 1172, 1302, 1518, 1661), dalej jako: „k.p.c.”.

1) Przepis wprowadzający sankcje karną za przestępstwo uporczywego utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim

Proponuje się dodanie do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹¹ przepisu, który wprowadzi karalność czynu polegającego na uporczywym utrudnianiu kontaktu rodzica lub innej bliskiej osoby i dziecka lub uporczywego utrudniania sprawowania opieki nad małoletnim.

Jednocześnie, projektodawcy celowo odstępują od wprowadzenia definicji ustawowej „alienacji rodzicielskiej”, a więc także samego terminu „alienacja rodzicielska” do Kodeksu karnego. Wprowadzenie tego typu definicji spowodowałoby bowiem ograniczenie działania nowego przepisu do relacji dziecko-rodzic. Tymczasem prawo do kontaktów mają nie tylko rodzice, ale także dziadkowie, czy inne osoby pozostające w bliskiej relacji i ważne dla dziecka. Odstępując od wprowadzania do ustawy terminu „alienacja rodzicielska” umożliwia się wykorzystywanie nowego przepisu także w celu egzekwowania prawa do kontaktu dziecka i innych bliskich mu osób, nie tylko rodziców.

Należało również dodać do przesłanek tej regulacji ugody sądowe oraz ugody zawarte przed mediatorem, nawet te, które nie zostały zatwierdzone przez sąd. Proponowany kształt regulacji wynika z praktyki, która wskazuje, że w wielu przypadkach ugody są zawierane i oczekują na zatwierdzenie przez sąd przez wiele tygodni lub miesięcy. W tym czasie może występować alienacja – a brak kontaktu z dzieckiem nawet przez teoretycznie krótki czas, to ogromna trauma tak dla dziecka, jak i dla dorosłego – szczególnie w przypadku dzieci najmłodszych.

2) Przestępstwo umyślne

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 8 k.k., który stanowi, że „zbrodnię można popełnić tylko umyślnie; występki można popełnić także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi”, utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim będzie przestępstwem **wyłącznie w przypadku, gdy sprawcy można przypisać zamię umyślności**. W proponowanym brzmieniu przepisu utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim będzie występkiem (co determinuje brzmienie art. 7 k.k. oraz proponowane w projekcie zagrożenie karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku).

Występek można popełnić nieumyślnie, ale tylko pod warunkiem, że ustawa przewiduje taki właśnie – nieumyślny – typ danego występk. Aby sprawca mógł ponieść odpowiedzialność karną z tytułu popełnienia nieumyślnego występk, ustawodawca musi wprowadzić tzw. klauzulę nieumyślności bądź jako kolejny paragraf w ramach jednego przepisu stanowiącego typ umyślny (np.

¹¹ t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818; dalej jako: „k.k.” lub „Kodeks karny”.

art. 157 § 3), bądź jako samoistny typ przestępstwa nieumyślnego (np. art. 155)¹². W przypadku proponowanego przepisu klauzuli takiej nie ma.

3) Katalog kar przewidywanych za utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim

Katalog kar za utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim powinien być jak najszerszy i pozostawiać sądowi możliwość stosowania, w zależności od specyfiki sprawy i z uwzględnieniem dobra dziecka oraz rodziny, zarówno kar mniej dotkliwych (grzywna), jak i – w skrajnych przypadkach – bardzo dotkliwych (pozbawienie wolności).

Przykłady innych państw wskazują, że grzywny za utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim mogą być bardzo wysokie:

- a) **Bulgaria:** Art. 182 bułgarskiego Kodeksu karnego stanowi, że rodzic lub inny krewny, który nie wykonuje lub w jakikolwiek sposób utrudnia wykonanie orzeczenia sądu o wykonywaniu praw rodzicielskich lub o osobistych kontakcie dziecka z rodzicem, podlega karze pozbawienia wolności z zawieszeniu i grzywnie od 2 000 do 5 000 lewów (ok. 4 400 – 11 000 zł), a w szczególnie ciężkich przypadkach – karze pozbawienia wolności do 6 miesięcy i karze grzywny od 5 000 do 10 000 lewów (ok. 11 000 – 22 000 zł). Sprawca nie podlega karze, jeżeli po ostrzeżeniu przez właściwy organ wykona orzeczenie lub usunie przeszkody utrudniające jego wykonanie¹³;
- b) **Francja:** Art. 227-5 kodeksu karnego¹⁴ przewiduje karę pozbawienia wolności do roku i karę grzywny do 15 000 euro (ok. 64 500 zł) za bezzasadne uniemożliwienie drugiemu rodzicowi korzystania z przysługującego mu prawa do kontaktów z dzieckiem i odwiedzin. Przepis ten stosuje się także w sytuacjach naruszeń postanowienia sądu w zakresie czasu wizyt, np. niedowiezienia dziecka w ustalonym terminie. Art. 227-9 kodeksu karnego reguluje kwalifikowaną formą tego przestępstwa. Jest ono zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 i karą grzywny do 45 000 euro (ok. 193 500 zł), polega zaś na przetrzymywaniu dziecka bez wiedzy drugiego rodzica, któremu przysługuje prawo do kontaktów lub opieki, przez ponad 5 dni lub przewiezieniu dziecka poza granice Francji. Art. 227-6 kodeksu karnego penalizuje zmianę miejsca zamieszkania rodzica i dziecka bez poinformowania o tym fakcie drugiego rodzica, któremu przysługuje prawo do kontaktów na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego lub zatwierdzonego porozumienia. Karą za taki czyn jest pozbawienie wolności do 6 miesięcy i kara grzywny do 7 500 euro (ok. 32 000 zł).

¹² Por. M. Budyn-Kulik [w:] Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, red. M. Mozgawa, LEX/el. 2024, art. 8.

¹³ *Op. cit.* НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС...

¹⁴ *Op. cit.* Code penal...

Przyjęcie wysokich grzywien ma za zadanie wzmocnienie efektu odstrasżającego sankcji, nie ma jednak pewności, czy taki skutek rzeczywiście wystąpi. Dlatego też proponuje się wprowadzenie zagrożenia karą pozbawienia wolności do roku, co implikować będzie również, zgodnie z art. 33 k.k., konieczność wymierza grzywny w wysokości nie niższej od 50 stawek dziennych. Ustalając stawkę dzienną, sąd bierze pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe. Stawka dzienna nie może być niższa od 10 złotych ani też przekraczać 2 000 złotych.

Za rozwiązaniem tym przemawia fakt, że:

- będzie to zagrożenie karą tożsame jak przy przestępstwie niealimentacji (art. 209 k.k. – do roku pozbawienia wolności);
- zagrożenie karą do roku pozbawienia wolności spowoduje z mocy samego prawa stosowanie grzywny nie mniejszej niż 50 stawek dziennych, a więc od 500 zł do 100 000 zł).

4) Środek zabezpieczający – terapia z psychologiem dziecięcym

Jednocześnie, czerpiąc z rozwiązań funkcjonujących w innych państwach, proponuje się wprowadzenie zasady, że niezależnie od charakteru i wysokości orzeczonej kary, sąd może zobowiązać osobę utrudniającą kontakty lub sprawowanie opieki nad małoletnim do odbycia spotkania albo spotkań ze specjalistą z zakresu psychologii dziecięcej. Rozwiązanie takie funkcjonuje w Czechach, gdzie prawo cywilne przewiduje, że obok grzywny za niewywiązywanie się z orzeczonych obowiązków, w tym związanych z wydawaniem dziecka na kontakty, sąd może skierować rodzica na spotkanie z mediatorem lub specjalistą psychologii dziecięcej¹⁵.

Przymierzając ww. propozycję do polskiego systemu prawnego projektodawcy wnoszą o wprowadzenie do Kodeksu karnego możliwości orzeczenia wobec sprawcy utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim środka zabezpieczającego w postaci terapii – umożliwi to sądom kierowanie skazanych za utrudnianie kontaktów z dzieckiem osób na stosowną terapię lub psychoterapię. Rozwiązanie to miałyby na celu działanie wychowawcze i uświadamiające.

Art. 93a § 1 k.k. przewiduje w pkt 2 środek zabezpieczający w formie terapii. Zgodnie z art. 93b § 1 k.k. „Sąd może orzec środek zabezpieczający, gdy jest to konieczne, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego, a inne środki prawne określone w tym kodeksie lub orzeczone na podstawie innych ustaw nie są wystarczające”. Stąd też proponuje się dodanie do art. 93c k.k. nowego punktu 6 odnoszącego się do przestępstwa utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim.

¹⁵ Zákon č. 292/2013 Sb. Zákon o zvláštních řízeních soudních, § 503, <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-292>, (dostęp: 08.12.2024).

5) Jednorazowe utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim jako wykroczenie

Projekt zakłada także, że nawet jednorazowa sytuacja niezastosowania się do orzeczonego przez sąd sposobu utrzymywania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim i związanego z nim obowiązku wydania dziecka w celu wykonania kontaktu albo wydania dziecka po wykonanym kontakcie, podlega karze grzywny albo karze nagany. Przepis ten, dodany do ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń¹⁶ ma w zamyśle projektodawców funkcję przede wszystkim odstraszającą. Pozwoli na dyscyplinowanie rodziców, którzy zaczynają wykazywać zachowania zmierzające do uporczywej alienacji. Proponowane kary – nagana albo grzywna – nie są szczególnie dotkliwe, niemniej jasno wskazują sprawcy, że jego zachowanie podlega kontroli. Przewidywanym skutkiem regulacji będzie ograniczenie liczby rodziców, którzy incydentalnie dopuszczają się utrudniania kontaktów lub utrudniania sprawowania opieki nad małoletnim lub którzy dopiero zaczynają wykazywać pojedyncze zachowania alienujące.

Przepis nie zawiera znamion umyślności, niemniej wprost wskazano w przepisie, że wykroczeniem jest „każdorazowe” działanie wypełniające opisane znamiona. Ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego.

3. Społeczne, gospodarcze i finansowe skutki projektowanych zmian

3.1. Skutki społeczne

Przyjęcie projektowanych zmian k.k. i k.w. wywoła pozytywne skutki społeczne. Przepisy penalizujące utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim ograniczy zachowania alienujące stosowane przez część rodziców, co pozytywnie wpłynie na tworzenie i utrzymywanie więzi pomiędzy dziećmi i bliskimi im osobami.

Jednocześnie ograniczenie skali zachowań alienujących pozytywnie wpłynie także na rozwój i dobrostan psychiczny, w szczególności dzieci, ale także dorosłych, którzy doświadczali alienacji. Ograniczenie zachowań alienujących będzie zatem równoznaczne z ograniczeniem liczebności sytuacji mogących destrukcyjnie wpływać na dobrostan psychiczny dzieci.

Za pozytywny skutek społeczny wprowadzenia penalizacji utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim uznać należy także stworzenie sytuacji, która – także z uwagi na funkcję prewencyjną i odstraszającą przepisów – wymagać będzie od rodziców skłonnych do utrudniania kontaktów z dzieckiem, dostosowania się do obowiązującego stanu prawnego i respektowania orzeczeń sądów.

¹⁶ t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 734, 1676, 1814, 1818; dalej jako: „k..”.

3.2. Skutki gospodarcze

Projektowane regulacje w przypadku wejścia w życie nie będą miały skutków gospodarczych. Ustawa nie wpłynie na sektor dużych, mikro, małych ani średnich przedsiębiorstw, a projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

3.3. Skutki finansowe i źródła finansowania

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia sektora finansów publicznych, budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowane zmiany nie obciążą budżetu państwa ani budżetów samorządowych jednostek terytorialnych. Proponowane regulacje nie wymagają nakładów finansowych.

3.4. Projekt ustawy a prawo Unii Europejskiej

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnień.

Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

4. Informacje dodatkowe

Projekt nie był poddawany formalnym konsultacjom społecznym. Osiągnięcie celu ustawy nie jest możliwe za pomocą innych środków.

Projektowana ustawa nie wymaga wydawania nowych aktów wykonawczych.

Wdrożenie projektowanych przepisów nie spowoduje wzrostu obciążeń administracyjnych mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność przedsiębiorców. Projekt ustawy jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1480).

Projekt nie zawiera przepisów regulacyjnych i nie określa wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 334, z 2025 r. poz. 619).

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks wykroczeń

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Przemysław Wipler

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań

Problem utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim pomimo orzeczonego przez sąd sposobu utrzymywania kontaktów z dzieckiem i związanego z nim obowiązku wydania dziecka w celu odbycia z nim kontaktu albo wydania dziecka po odbytych kontaktach już od wielu lat podnoszony w debacie społecznej i był już przedmiotem prac legislacyjnych (projekt uległ wówczas dyskontynuacji prac). Obecnie w polskim systemie prawnym brak skutecznych rozwiązań, które eliminowałyby albo przynajmniej ograniczały tego typu działania. Utrudnianie kontaktów pomiędzy dzieckiem a bliską mu osobą, zwłaszcza pełniącą tak szczególną rolę jak matka czy ojciec, jest działaniem destrukcyjnym dla rozwoju dziecka, jego relacji z bliskimi w przyszłości, jak i dla stanu psychofizycznego dorosłego, który jest pozbawiony możliwości kontaktu z dzieckiem. Utrudnianie lub uniemożliwianie kontaktu z dzieckiem jest działaniem alienującym i stanowi jeden z przejawów alienacji rodzicielskiej.

W aktualnym stanie prawnym termin „alienacja rodzicielska” nie jest znany ustawom karnym ani cywilnym. Rodzice i dzieci doświadczające alienacji nie mają narzędzi prawnych, aby skutecznie bronić się przed tego typu działaniami. Jednocześnie skutki utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim wyrządzone w relacjach na linii rodzic-dziecko są niezwykle trudne do odwrócenia, a nierzadko całkowicie nieodwracalne.

Badania jednoznacznie wskazują, że utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim ma destrukcyjny wpływ na dziecko – rodzi w nim konflikt lojalnościowy, obciąża je emocjonalnie i często powoduje długotrwałe problemy emocjonalne i psychologiczne, m.in. niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia tożsamości, trudności w nawiązywaniu relacji interpersonalnych oraz skłonność do uzależnień.

Alienacja jako utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim, stanowi formę przemocy psychicznej. W Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 istnieją dwie jednostki chorobowe wynikające z alienacji rodzicielskiej:

- 1) QE52.0 – problem relacji opiekun-dziecko,
- 2) QE52.1 – utrata poczucia miłości rodzicielskiej w dzieciństwie.

Mając na uwadze powyższe projektodawcy proponują:

- 1) dodanie do Kodeksu karnego¹ przepisu wprowadzającego karalność czynu polegającego na celowym i uporczywym utrudnianiu lub uniemożliwianiu kontaktu dziecka i osoby, wobec której sąd orzekł o sposobie utrzymywania kontaktów z dzieckiem lub o sposobie sprawowania opieki (alienacja),
- 2) aby katalog kar za utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim pozostawiał sądowi możliwość stosowania, w zależności od specyfiki sprawy i z uwzględnieniem dobra dziecka i rodziny, zarówno kar mniej dotkliwych (grzywna), jak i – w skrajnych przypadkach - bardzo dotkliwych (pozbawienie wolności), przy czym proponuje się zagrożenie karą pozbawienia wolności do roku, co implikować będzie także odpowiednio wysokie zagrożenie grzywną (minimum 50 stawek dziennych),
- 3) aby skazując utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim sąd dodatkowo mógł orzec o obowiązku odbycia spotkań ze specjalistą z zakresu psychologii dziecięcej (terapia),
- 4) odstąpienie od wprowadzania definicji ustawowej alienacji rodzicielskiej, aby nie zawężyć działania nowego przepisu wyłącznie do rodziców,
- 5) dodanie do Kodeksu wykroczeń² przepisu wprowadzającego karalność czynu polegającego na, choćby jednorazowym, celowym utrudnianiu lub uniemożliwianiu kontaktu lub sprawowania opieki nad małoletnim przez osobę, wobec której sąd orzekł o sposobie utrzymywania kontaktów z dzieckiem (alienacja) zagrożonego karą grzywny albo karą nagany.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

• **Nie**

Nie rozważano. Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanej ustawy, środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 383, 1818); dalej jako: „k.k.” lub „Kodeks karny”.

² Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 734, 1676, 1814, 1818); dalej jako: „k.w.”.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Wśród przewidywanych skutków prawnych wskazać należy przede wszystkim:

- 1) wprowadzenie do k.k. nowego art. 209a, który penalizować będzie uporczywe utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim;
- 2) wprowadzenie możliwości orzekania przez sąd skazujący z art. 209a obowiązku odbycia terapii (dodanie do art. 93c pkt 6 w brzmieniu: „6) w razie skazania za przestępstwo określone w art. 209a.”;
- 3) wprowadzenie do k.w. nowego art. 106a, który penalizować będzie nawet jednorazowe utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim.

Proponowane rozwiązania są zgodne z Konstytucją RP. Projektowana ustawa nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Przyjęcie projektowanych zmian wywoła pozytywne skutki społeczne. Przepisy penalizujące utrudnianie kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim ograniczą zachowania alienujące stosowane przez część rodziców, co pozytywnie wpłynie na tworzenie i utrzymywanie więzi pomiędzy dziećmi i bliskimi im osobami.

Jednocześnie ograniczenie zjawiska alienacji dzieci od najbliższych członków rodziny pozytywnie wpłynie także na rozwój i dobrostan psychiczny, w szczególności dzieci, ale także dorosłych, którzy doświadczali alienacji. Badania jednoznacznie wskazują, że alienacja ma destrukcyjny wpływ na dziecko – rodzi w nim konflikt lojalnościowy, obciąża je emocjonalnie i często powoduje długotrwałe problemy emocjonalne i psychologiczne, m.in. niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia tożsamości, trudności w nawiązywaniu relacji interpersonalnych oraz skłonność do uzależnień. Ograniczenie zachowań alienujących będzie zatem równoznaczne z ograniczeniem liczebności sytuacji mogących destrukcyjnie wpływać na dobrostan psychiczny dzieci.

Za pozytywny skutek społeczny wprowadzenia penalizacji utrudniania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim uznać należy także stworzenie sytuacji, która – także z uwagi na funkcję prewencyjną i odstraszającą przepisów - wymagać będzie od rodziców skłonnych stosować alienację, dostosowania się do obowiązującego stanu prawnego i respektowania orzeczeń sądów.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projektowane rozwiązania nie będą miały skutków gospodarczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia sektora finansów publicznych, budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Nie dotyczy.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

- **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

- **Nie**

Popieram projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks wykroczeń

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis	Nr legitymacji poselskiej
1.	Konrad Berkowicz		16
2.	Karina Anna Bosak		32
3.	Krzysztof Bosak		33
4.	Bronisław Foltyn		80
5.	Sławomir Mentzen		241
6.	Krzysztof Mulawa		254
7.	Bartłomiej Pejo		285
8.	Grzegorz Adam Płaczek		296
9.	Michał Połuboczek		490
10.	Krzysztof Szymański		485
11.	Krzysztof Tuduj		397
12.	Witold Tumanowicz		399
13.	Michał Wawer		412
14.	Ryszard Wilk		422
15.	Przemysław Wipler		424
16.	Andrzej Tomasz Zapałowski		443

Popieram projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz ustawy - Kodeks wykroczeń

Lp.	Imię i nazwisko	Podpis	Nr legitymacji poselskiej
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			